

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม ผู้วิจัยใช้การวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และตามด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ได้แก่ ๑) รูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย การสัมภาษณ์เจาะลึก จำนวน ๒๔ รูป/คน และการสนทนากลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิเศษ จำนวน ๒๑ คน และ ๒) รูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณซึ่งเทคนิคการวิจัยแบบสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถาม ๓๐๘ คนดังนี้

ผู้วิจัยจะเสนอเป็น ๕ ส่วน ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้แก่

ส่วนที่ ๑ สภาพปัญหาทั่วไป ของการดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ ๒ กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม

ส่วนที่ ๓ เสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม

ส่วนที่ ๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

๔.๑ สภาพปัญหาทั่วไปของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปัจจุบัน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ : ผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา” โดยผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ๒ เทคนิค ได้แก่ ๑) การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด จำนวน ๒๔ ท่าน

๔.๑.๑ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านจัดสรรงบประมาณ

อบต./เทศบาล/อบจ. มีการสนับสนุนให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบัน พบว่า

๑) จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจัดฝึกอบรมให้แก่ชุมชนทุกปี^๑

^๑สัมภาษณ์นางนิรุบล ผางกระโทก, สมาชิกกลุ่มอาชีพตัดเย็บตำบับ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

๒) สนับสนุนจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่ชุมชน^๒

๓) ส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่างๆ โดยจัดโครงการและกิจกรรมฝึกอบรม และทัศนศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์การจัดสรรงบประมาณให้แก่กลุ่มอาชีพ บางแห่งจัดสรรงบประมาณเพื่อเล็ก^๓

ตารางที่ ๔.๑ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพตอบประเด็นการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันอย่างไรดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน/รูป
อบต./เทศบาล/อบจ. มีการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบัน	๒๔	๓

๔.๑.๒ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

อบต./เทศบาล/อบจ. มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชน พบว่า

๑) อบต. และ เทศบาล มีการประชุมประชาคมทุกปี เพื่อทราบความต้องการของประชาชนว่า จะให้จัดทำโครงการและกิจกรรมอะไรบ้าง^๔

๒) อบต. และ เทศบาล นำความต้องการของประชาชนเข้าบรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่น^๕

๓) ความต้องการของชุมชนแต่ละชุมชนไม่เหมือนกันแล้วแต่บริบทของชุมชน^๖

^๒สัมภาษณ์นางสุดารัตน์ ทนกล้า, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดขอนแก่น, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

^๓สัมภาษณ์นายสุศักดิ์ ประสงค์พิงษ์, นายกเทศมนตรีตำบลปรุใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

^๔สัมภาษณ์นายสมศักดิ์ ธรรมวุฒิพิช, นายกเทศมนตรีตำบลท่าเยี่ยม อำเภอโคกชัย จังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^๕สัมภาษณ์นายสีทอง จิระวัฒนเศรษฐ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^๖สัมภาษณ์นายมงคล ประยูรหงษ์, นายกเทศมนตรีเมืองปัก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

๔) ปัญหาอุปสรรค ชุมชนในเมือง และชนบทแตกต่างกัน^๗

๕) อบต. และ เทศบาล ในต่างอำเภอ จะให้ตามลำดับกลุ่มอาชีพในชุมชนมากกว่าชุมชนเมือง^๘

ตารางที่ ๔.๒ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพตอบประเด็นการจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชน และการมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน/รูป
อบต./เทศบาล/อบจ. มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชนและการมีส่วนร่วม	๒๔	๕

๔.๑.๓ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ต่อชุมชน

อบต./เทศบาล/อบจ. มีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการให้ประชาชนได้รับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจพอเพียงพบว่า

๑) การประชาสัมพันธ์ ในการเชิญเข้าประชาคม หมู่บ้าน/ชุมชน น้อยมาก^๙

๒) การประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ทางเอกสารไม่มี^{๑๐}

๓) มีการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ทางสื่อสาร โครงการเสียงไร้สาย และเสียงตามสาย^{๑๑}

^๗ สัมภาษณ์ว่าที่ร้อยโทภูมิพันธ์ พรชีโวโชค, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลสูงเนิน อำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา, ๙ มีนาคม ๒๕๕๗

^๘ สัมภาษณ์นายเหรียญชัย ก้อนมะเริง, กำนันตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

^๙ สัมภาษณ์นางสำรวย ขอบรัก, ประธานชุมชนเทศบาลนครนครราชสีมา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๖ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๐} สัมภาษณ์นายโชค ภูถนนวนอก, กำนันตำบลหมื่นไวย อำเภอเมืองจังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๑} สัมภาษณ์นายเหรียญชัย ก้อนมะเริง, กำนันตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๓ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพที่ดำเนินการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการให้ประชาชนได้รับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจพอเพียงดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน/รูป
อบต./เทศบาล/อบจ. มีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการให้ประชาชนได้รับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจพอเพียง	๒๔	๓

๔.๑.๔ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการส่งเสริมความรู้แก่กลุ่มอาชีพ

ผู้บริหาร นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพที่ดำเนินการประชุม อบรมให้ความรู้ และคำแนะนำด้านต่างๆแก่กลุ่มอาชีพ พบว่า

๑) การประชุมอบรม และให้ความรู้คำแนะนำด้านต่างๆ แก่กลุ่มอาชีพเป็นประจำทุกปี^{๑๒}

๒) การฝึกอบรมเฉพาะหลักสูตรประกอบอาชีพหารายได้เสริมเฉพาะหลักสูตรระยะสั้น^{๑๓}

๓) อบต. และ เทศบาลตำบล ไม่จัดส่งสมาชิกกลุ่มอาชีพไปเรียนรู้ หรือฝึกอบรมตามศูนย์เรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์อาชีพของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน^{๑๔}

๔) เทศบาลเมือง ได้คัดเลือกตัวแทนกลุ่มอาชีพ เข้าฝึกอบรมศูนย์อาชีพจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ^{๑๕}

^{๑๒}สัมภาษณ์นางเกษร ประจันตุม, ปลัดเทศบาลตำบลตลาด อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๖ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๓}สัมภาษณ์นายสีทอง จิระวัฒนเศรษฐ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอนอง บุญมาก จังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๔}สัมภาษณ์นางสุภารัตน์ ทนกล้า, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอุดมทรัพย์ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๕}สัมภาษณ์นายมงคล ประยูรหงษ์, นายกเทศมนตรีเมืองปัก อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๔ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพตอบประเด็นจัดประชุมอบรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มอาชีพเป็นประจำอย่างน้อยเพียงใด ดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน/รูป
อบต./เทศบาล/อบจ. จัดประชุมอบรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มอาชีพเป็นประจำอย่างน้อยเพียงใด	๒๔	๔

๔.๑.๕ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านการสนับสนุนบรรจุเข้าแผนพัฒนากลุ่มอาชีพ

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นการทำโครงการของกลุ่มอาชีพนำบรรจุแผนประจำปี พบว่า

- ๑) มีการนำเข้าเวทีประชาคม^{๑๖}
- ๒) โครงการกลุ่มอาชีพที่ชุมชนต้องการนำเข้าบรรจุแผนประจำปี^{๑๗}
- ๓) เวทีประชาคมมีมติให้ประชาคมเสนอเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี^{๑๘}
- ๔) อบต./เทศบาล นำมติที่ประชุมประชาคมเข้าบรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี^{๑๙}

^{๑๖}สัมภาษณ์นายไพรวรรณ อินไกร, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๕ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๗}สัมภาษณ์นางพรรษา ไป่กระโทก, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๒ ตำบลห้วยทะเล อำเภอนางรองบุรีรัมย์ จังหวัดนครราชสีมา, ๖ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๘}สัมภาษณ์นายสมศักดิ์ ธรรมวุฒิพิช, นายกเทศมนตรีตำบลท่าเยี่ยม อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๑๙}สัมภาษณ์นายสมคิด เทขุนทด, สมาชิกกลุ่มอาชีพ หัตถกรรมไม้ไผ่แปรรูปตำบลหนองกระทุ่มอำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๙ มีนาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๕ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพที่ตอบประเด็นการนำโครงการของกลุ่มอาชีพมาบรรจุแผนประจำปีมีขั้นตอนอย่างไร ดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน/รูป
อบต./เทศบาล/อบจ.นำโครงการของกลุ่มอาชีพมาบรรจุแผนประจำปีมีขั้นตอนอย่างไร	๒๔	๔

๔.๑.๖ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการจัดหาแหล่งตลาดแก่กลุ่มอาชีพ

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนและสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นคณะผู้บริหาร อบต./เทศบาล / อบจ. เอาใจใส่กลุ่มอาชีพในชุมชนพบว่า

๑) ให้ความสนใจส่งเสริมให้นำเข้าเวทีประชาคมและนำโครงการ / กิจกรรมเข้าบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น^{๒๐}

๒) ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนเสนอความต้องการอบรมให้ความรู้ เพื่อประกอบอาชีพเสริมรายได้ เช่น โครงการฝึกอบรมหลักสูตรระยะสั้น^{๒๑}

๓) ผู้บริหารอบต. / เทศบาล สนับสนุนงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบอาชีพ เช่น อุปกรณ์วาดแผนโบราณ^{๒๒}

๔) ผู้บริหารอบต. / เทศบาล จัดหาแหล่งตลาดให้กลุ่มอาชีพ^{๒๓}

^{๒๐} สัมภาษณ์นายพรชัย อิมหาญ, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลพะเนา อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๕ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๒๑} สัมภาษณ์นางเกษร ประจันตุม, ปลัดเทศบาลตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๖ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๒๒} สัมภาษณ์นายสีทอง จิระวัฒนเศรษฐ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๒๓} สัมภาษณ์นายมงคล ประยูรทรงษ์, นายกเทศมนตรีเมืองปัก อำเภอเมือง จ.นครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๖ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพตอบประเด็นคณะผู้บริหาร อบต./เทศบาล/อบจ. เอาใจใส่กลุ่มอาชีพในชุมชนอย่างไร และการทำงานเป็นทีมดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน/รูป
คณะผู้บริหาร อบต./เทศบาล/ อบจ. เอาใจใส่กลุ่มอาชีพในชุมชนอย่างไรและ การทำงานเป็นทีม	๒๔	๔

๔.๑.๗ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการส่งเสริมแหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นส่งเสริม และสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชน พบว่า

๑) อบต.ได้ส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับ เช่น การออกร้านแสดงสินค้างานกาชาดประจำ^{๒๔}

๒) เทศบาลได้ส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพนวดแผนไทย เทศบาลประสานเครือข่าย จากร้านประกอบการใหญ่หรือแหล่งย่านชุมชน เช่น เมืองพัทยา^{๒๕}

^{๒๔} สัมภาษณ์นางนิรุบล ผาingerโทก, สมาชิกกลุ่มอาชีพตัดเย็บตำบลด่านใหม่ อำเภอนองบุญมาก จังหวัดนครราชสีมา, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๒๕} สัมภาษณ์นายมงคล ประยูรหงษ์, นายกเทศมนตรีเมืองปัก อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๗ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพตอบประเด็นส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับเป็นเช่นใด ดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงาน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน/รูป
อบต./เทศบาล/อบจ. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับเป็นเช่นใด	๒๔	๒

๔.๑.๘ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นปัจจุบันประชาชนในชุมชนของท่านได้นำแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักพุทธธรรมมาปฏิบัติในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างถูกต้อง พบว่า

๑) ประชาชนในชุมชนได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาดำเนินชีวิต โดยเฉพาะประชาชนในชนบท หมู่บ้านอยู่ในพื้นที่การเกษตร การทำนา ทำสวน ทำไร่^{๒๖}

๒) ประชาชนชุมชนใช้หลักพุทธธรรมมาปฏิบัติดำเนินชีวิต เช่น การใช้ศีล๕ และหลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ข้อที่ ๔ สมชีวิตาการเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่ทำได้^{๒๗}

๓) อบต. / เทศบาล จัดหาวิทยากรมาส่งเสริมการฝึกอบรมการเรียนรู้แก่กลุ่มอาชีพ^{๒๘}

อบต. / เทศบาล ส่งเสริมและสนับสนุนจัดดูงานเศรษฐกิจพอเพียงตามปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวให้ เช่น ศูนย์การเรียนรู้ค่ายสุรนารีของกองทัพภาคที่ ๒ และศูนย์การเรียนรู้อำเภอวังน้ำเขียว^{๒๙}

^{๒๖}สัมภาษณ์นางสุดารัตน์ ทนกล้า, ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลอุทุมพรพิสัยอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา, ๑๐ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๒๗}สัมภาษณ์นายมงคล ประยูรหงษ์, นายกเทศมนตรีเมืองปัก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๒๘}สัมภาษณ์นายสีทอง จิระวัฒนเศรษฐ, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านใหม่ อำเภอหนองบุญมากจังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๒๙}สัมภาษณ์นายมงคล ประยูรหงษ์, นายกเทศมนตรีเมืองปัก อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๘ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นปัจจุบันประชาชนในชุมชนของท่านได้นำแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักพุทธธรรมมาปฏิบัติในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างถูกต้องดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	รูป/คน
ท่านทราบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตประกอบอาชีพเป็นอยู่ปัจจุบันเพียงใด	๒๔	๔

๔.๑.๙ การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักพุทธธรรมที่ภูธรมักถนัดประโยชน์

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นใช้หลักพุทธธรรมและเป็นผู้ปฏิบัติ ประกอบอาชีพอย่างถูกต้องอย่างเป็นปกติสุข อย่างยั่งยืนในสถานะที่เป็นเป็นอยู่ในปัจจุบัน พบว่า

๑) หลักธรรมที่นำมาใช้ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวันได้แก่ ศีลธรรม^{๓๐}

๒) ใช้หลักพุทธธรรมทางพุทธศาสนาที่ภูธรมักถนัดประโยชน์ข้อที่ ๒ อุดหนุน สัมปทาถึงพร้อมด้วยความขยันขันแข็ง คือความหมั่นและสมชีวิตา การเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้^{๓๑}

^{๓๐} สัมภาษณ์นายสมศักดิ์ ธรรมวุฒิพงษ์, นายกเทศมนตรีตำบลท่าเหี่ยม อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา, ๗ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๓๑} สัมภาษณ์นายมงคล ประยูรหงษ์, นายกเทศมนตรีเมืองปัก อำเภอมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๑ มีนาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๙ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพตอบประเด็นใช้หลักพุทธธรรมคำสอน เป็นแนวทางการกระบวนกรเรียนรู้ และประยุกต์ใช้รู้จักคบหา รู้จักใช้ทรัพยากรสมบัติให้เป็นประโยชน์และเป็นผู้ปฏิบัติประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง อย่างเป็นปกติสุข อย่างยั่งยืนในสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไรดังต่อไปนี้

ประเด็นคำถาม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	รูป/คน
ท่านใช้หลักพุทธธรรมคำสอน เป็นแนวทางการกระบวนกรเรียนรู้ และประยุกต์ใช้รู้จักคบหา รู้จักใช้ทรัพยากรสมบัติให้เป็นประโยชน์และเป็นผู้ปฏิบัติ ประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง อย่างเป็นปกติสุข อย่างยั่งยืนในสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไร	๒๔	๖

๑) การนำเอาคำสอนหลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถะ ข้อ๑ อุดมฐานสัมปทา คือ การขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจประจำวันของผู้ครองเรือน การปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่ทำในปัจจุบันต้องฝึกฝนให้มีความชำนาญและรู้จริง รู้จักใช้ปัญญาหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุด และการดำเนินชีวิตจะให้เกิดผลดีคนในชุมชนทุกเพศทุกวัยต้องนำไปปฏิบัติจะเกิดผลดีแก่ทุกคนแน่นอน^{๓๒}

๒) การนำหลักธรรมคำสอนไปปฏิบัติจะเกิดผลดีแก่ผู้นั้น หลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถะ ข้อ๒ อารักขสัมปทา หากคนในชุมชนนำไปปฏิบัติการดำเนินชีวิตปัจจุบันจะดีแน่นอน เป็นคนรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาทรัพย์ เงินทองหรือโภคทรัพย์ และผลงานที่ตนทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร ด้วยกำลังงานของตนไม่ให้เป็นอันตรายหรือเสื่อมเสีย การดำเนินชีวิตก็ไม่ผิดเคือง และพุ่มเฟิยการเป็นอยู่ก็แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน^{๓๓}

๓) หลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถะ ข้อ๓ กัลยาณมิตตตาว่า ต้องเป็นคนรู้จักเสวนาคบหากับคนที่ควรคบ การคบมิตรต้องเป็นคนที่ดีทางกาย คนที่ดีทางใจ และคนที่ดีทางวาจา การนำพาหรือชักจูงเราไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร ไม่ชักจูงไปทางเสื่อมเสีย และเลือกคบท่านผู้รู้มีความสามารถ ผู้นำ

^{๓๒} สัมภาษณ์พระครูพินิต สุภการ, เจ้าคณะตำบลหมื่นไวย อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๒๐ สิงหาคม ๒๕๕๗

^{๓๓} สัมภาษณ์พระครูวิมลธรรมประสิทธิ์, เจ้าคณะตำบลมะเริง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๘ สิงหาคม ๒๕๕๗

เคารพนับถือ มีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน หากคนในชุมชนนำไปปฏิบัติจะเกิดเห็นผลทันตาไม่ต้องนาน คนในชุมชนก็จะเป็นชุมชนน่าอยู่น่าอาศัย และเป็นสังคมเอื้ออาทรกัน^{๓๔}

๔) การนำไปปฏิบัติตามหลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถะ ข้อ๔ สมชีวิตา คือการเลี้ยงชีพแต่พอดี รู้จักกำหนดและแสวงหารายได้ และรายจ่ายแบบสัมพันธ์การคือ รายได้และรายจ่ายเป็นอยู่พอดีเหมาะสมกับที่ตนหามาได้ เมื่อนำไปปฏิบัติจะทำให้ชีวิตไม่ฝืดเคืองไม่เป็นคนฟุ่มเฟือย รู้จักการออม รู้จักประหยัด และจ่ายทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ ทำให้คนในชุมชนที่ปราศจากความยากจน และชุมชนที่มีเศรษฐกิจดี^{๓๕}

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
		จำนวน	รูป/คน
๑	อบต./เทศบาล/อบจ. มีการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันอย่างไร	๒๔	๓
๒	อบต./เทศบาล/อบจ. มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชนโดยหลักการมีส่วนร่วม	๒๔	๖
๓	อบต./เทศบาล/อบจ. มีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการให้ประชาชนได้รับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจพอเพียง	๒๔	๓
๔	อบต./เทศบาล/อบจ. จัดประชุมอบรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มอาชีพเป็นประจำอย่างน้อยเพียงใด	๒๔	๔

^{๓๔} สัมภาษณ์พระครูปริยัติ ธรรมะภาณี, เจ้าอาวาสวัดดอนขวาง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา, ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๗

^{๓๕} สัมภาษณ์พระศรีธรรมวงศาจารย์ป.ธ.๙, เจ้าคณะเมืองสีคิ้ว อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา, ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๗

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และ สมาชิกกลุ่มอาชีพ	
		จำนวน	รูป/คน
๕	อบต./เทศบาล/อบจ. นำโครงการของกลุ่มอาชีพนำ บรรจุแผนประจำปีมีขั้นตอนอย่างไร	๒๔	๔
๖	คณะผู้บริหาร อบต./เทศบาล/ อบจ. เอาใจใส่กลุ่มอาชีพในชุมชนอย่างไร	๒๔	๑ - ๒๔
๗	อบต./เทศบาล/อบจ. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนจัดหา แหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับเป็น เช่นใด	๒๔	๒
๘	ปัจจุบันประชาชนในชุมชนของท่านได้นำแนวทาง ของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมาปฏิบัติในการ พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างถูกต้อง	๒๔	๔
๙	ท่านทราบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักความ พอประมาณ หลักความมีเหตุผล และความมี ภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตประกอบอาชีพเป็นอยู่ ปัจจุบันเพียงใด	๒๔	๔
๑๐	ท่านใช้หลักพุทธธรรมคำสอน เป็นแนวทาง กระบวนการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้รู้จักคบหา รู้จัก ใช้ทรัพย์สินสมบัติให้เป็นประโยชน์และเป็นผู้ปฏิบัติ ประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง อย่างเป็นปกติสุข อย่าง ยั่งยืนในสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไร	๒๔	๖

ตารางที่ ๔.๑๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสภาพทั่วไปและสภาพปัญหาของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครราชสีมา

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คน
๑	อบต./เทศบาล/อบจ. มีการสนับสนุนจัดสรรงบประมาณให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันอย่างไร	๒๔	๓
๒	อบต./เทศบาล/อบจ. มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชนโดยหลักการมีส่วนร่วม	๒๔	๖
๓	อบต./เทศบาล/อบจ. มีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการให้ประชาชนได้รับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจพอเพียง	๒๔	๓
๔	อบต./เทศบาล/อบจ. จัดประชุมอบรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มอาชีพเป็นประจำอย่างน้อยเพียงใด	๒๔	๔
๕	อบต./เทศบาล/อบจ. นำโครงการของกลุ่มอาชีพนำบรรจุแผนประจำปีมีขั้นตอนอย่างไร	๒๔	๔
๖	คณะผู้บริหาร อบต./เทศบาล/อบจ. เอาใจใส่กลุ่มอาชีพในชุมชนอย่างไร	๒๔	๑ - ๒๔
๗	อบต./เทศบาล/อบจ. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับเป็นเช่นใด	๒๔	๒
๘	ปัจจุบันประชาชนในชุมชนของท่านได้นำแนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมาปฏิบัติในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างถูกต้อง	๒๔	๔
๙	ท่านทราบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตประกอบอาชีพเป็นอยู่ปัจจุบันเพียงใด	๒๔	๔

ตารางที่ ๔.๑๑ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญสภาพทั่วไปและสภาพปัญหาของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็น/ตัวบ่งชี้	ปริมาณ	
		ความถี่	รูป/คน
๑๐	ท่านใช้หลักพุทธธรรมคำสอน เป็นแนวทางกระบวนการเรียนรู้ และประยุกต์ใช้รู้จักคบหา รู้จักใช้ทรัพย์สินสมบัติให้เป็นประโยชน์และเป็นผู้ปฏิบัติ ประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง อย่างเป็นปกติสุข อย่างยั่งยืนในสถานะที่เป็นอยู่ในปัจจุบันอย่างไร	๒๔	๖

ผลการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ : การสนทนากลุ่มเฉพาะพบว่า

๑) อาชีพเก่าแก่ดั้งเดิม เช่น การทำนาปลูกข้าว ซึ่งเป็นอาชีพหลักของเกษตรกรไทย ยังไม่ได้ส่งเสริม และสนับสนุนงบประมาณจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น^{๓๖}

๒) เมื่อสินค้าจากกลุ่มอาชีพผลิตขึ้นมามากๆ บางประเภทองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่หาแหล่งจำหน่ายเท่าที่ควร^{๓๗}

๓) หลักสูตรอบรมระยะสั้นแต่ละปี องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรจะมีหลายหลักสูตร และให้ตามความต้องการของหมู่บ้านหรือชุมชนนั้น ตำบลที่มีหลายหมู่บ้านหรือชุมชนยังส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มอาชีพไม่ทั่วถึง^{๓๘}

๔) ในพื้นที่แต่ละตำบลในพื้นที่อำเภอ และจังหวัดบริบทแต่ละตำบลไม่เหมือนกัน และมีสิ่งแวดล้อมไม่เหมือนกัน อาชีพบางอย่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลอกเลียนแบบกัน เช่น ในเขตชุมชนเมืองกับชนบทต้องต่างกันเมื่อมองตามความเป็นจริง^{๓๙}

๕) เมื่อประเทศไทยจะเข้าสู่สมาชิกอาเซียน (ASEAN) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ส่งเสริมอาชีพอย่างจริงจัง โดยเฉพาะอาชีพพื้นบ้านที่จะส่งขายเข้าสู่ตลาดอินโดจีน เช่น ประเทศ

^{๓๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสุทิน ชาติพิชิต, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม และประธานกลุ่มสตรี จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๓๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายณรงค์ บวชนันท์, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๓๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสกสรร พัวพงษ์ชัย, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม และประธานกลุ่มอาชีพผาด่านไร้พิช จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๓๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ นางลำไย จันทร์จับ, สมาชิกสภาเทศบาลตำบลห้วยทะเล และประธานกลุ่มอาชีพแค้ปหมู จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

ลาว ประเทศกัมพูชา และประเทศเวียดนาม พาหนะที่บรรจุยังไม่ได้มาตรฐาน เช่น หีบห่อ และกล่องบรรจุ เป็นต้น^{๔๐}

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นสภาพทั่วไปของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ปัจจุบันเป็นอย่างไร

ประเด็นหัวข้อสนทนากลุ่ม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน
๑. สภาพปัญหาทั่วไปของการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ปัจจุบันเป็นอย่างไร	๕	๑ , ๒ , ๕ , ๙ , ๒๑

๔.๑.๑๐ การประยุกต์หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า

๑) คนในหมู่บ้านและชุมชนรู้จักใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความหลักสายกลาง และยึดหลักกับการประกอบอาชีพ ความพอประมาณ คือ ความพอดีไม่มากไม่น้อยเกินไป หลักศีลธรรมไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น^{๔๑}

๒) คนในหมู่บ้านและชุมชน รู้จักการมีเหตุมีผลจะประกอบอาชีพอะไร ต้องพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น มีทุนมากน้อยเพียงใดการกระทำต้องคิดรอบคอบ ส่วนหลักการมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง คือ ต้องยอมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เช่น การทำนาปลูกนาปี และนาปีงต้องพร้อมให้ความร่วมมือจากภาครัฐว่ามีน้ำมากหรือน้อยต้องรู้จักข่าวสาร^{๔๒}

๓) คนในหมู่บ้านหรือชุมชนได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาพัฒนาในชุมชนนั้นๆ การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันยอมรับมติ กติกา ของคนในชุมชนหลักการขยันหมั่นเพียร การแสวงหาความรู้มาประกอบอาชีพ และทำสินค้าชุมชนมาจำหน่ายตลาดนัดทุกวันจันทร์ , พฤหัสบดี เพื่อเป็นการเพิ่มพูนรายได้^{๔๓}

^{๔๐} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายศักดิ์ชัย ขาดิพุดชา, นายกสมาคมกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๔๑} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสกสรร พัวพงศ์วิชัย, ประธานสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่มและประธานกลุ่มอาชีพเผ่าถ่านไร่พิชัย จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๔๒} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายประเสริฐ แดล้มในเมือง, ประธานกลุ่มอาชีพปลูกผัก ต.หนองกระทุ่ม จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๔๓} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายมณฑล เจริญราช, ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ต.หนองกระทุ่ม จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

๔) คนในหมู่บ้านหรือชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ การประกอบอาชีพ หลักประหยัดพออยู่พอกินเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน^{๔๔}

๕) คนในหมู่บ้านใช้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ตามปรัชญาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวโดยยึดสายกลางและยึดศีล ๕ เป็นหลักในการอยู่ร่วมกันของหมู่บ้าน^{๔๕}

๖) คนในหมู่บ้านและชุมชนรู้จักหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยทุกวันจันทร์และวันพุธ จะมีตลาดชุมชน ประชาชนแต่ละหมู่บ้านจะนำสินค้าการเกษตรมาจำหน่ายแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และแต่ละกลุ่มอาชีพก็นำผลผลิตมาจำหน่าย และใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง^{๔๖}

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นการประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรม และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนมีแนวทางอย่างไร

ประเด็นหัวข้อสนทนากลุ่ม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน
๒. กระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีแนวทางอย่างไร	๕	๑๓, ๑๔ , ๑๙, ๒๐ , ๒๑

๔.๑.๑๑ หลักพุทธธรรม ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน พบว่า

๑) การนำพุทธธรรม โดยใช้หลักพอประมาณ ความมีเหตุผล และมีระบบภูมิคุ้มกัน และยึดเอาหลักหัวใจเศรษฐกิจตามหลักพุทธศาสนา คำว่า อ.อา.กะ.สะ คือ การขยันทำมาหากิน การรักษาทรัพย์ การคบเพื่อนบ้าน และชุมชนที่ดี การประกอบอาชีพที่สุจริตตามความพอดีของการเลี้ยงชีพ^{๔๗}

^{๔๔} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายบันเทิง ปลั่งกลาง, สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๔๕} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายณรงค์ บวขสันเทียะ, รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๔๖} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายเสกสรร พัววงศ์วิชัย, ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗.

^{๔๗} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายศักดิ์ชัย ขาดิพุดชา, นายกสมาคมกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

๒) คนในหมู่บ้านและชุมชนรู้จักหลักพุทธธรรม โดยเฉพาะคนที่เรียกว่าเน้นคนรู้จักหา รู้จักใช้ทรัพย์ การใช้เงินเป็น และการทำมาหากินที่ดี การสร้างรากฐานพร้อมกับรู้จักใช้ทรัพย์สมบัติให้เกิดประโยชน์ และใช้จ่ายทรัพย์อย่างถูกต้องตามสถานะเศรษฐกิจในปัจจุบัน^{๔๘}

๓) คนในหมู่บ้านและชุมชนต้องขยันหมั่นเพียรในการประกอบอาชีพที่สุจริต และการคบหาผู้คนในชุมชนแบบเกื้อกูลแก่อาชีพ มีการแลกเปลี่ยนผลิตภัณฑ์กัน โดยเฉพาะในเขตพื้นที่ในต่างอำเภอในเขตชนบท^{๔๙}

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงสรุปจำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นหลักพุทธธรรม และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ควรประกอบไปด้วยอะไรบ้าง

ประเด็นหัวข้อสนทนากลุ่ม	จำนวนผู้บริหารท้องถิ่น นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ	
	จำนวน	คน
๓. การประยุกต์ใช้หลักพุทธธรรมมีแนวทางอย่างไร	๓	๑ , ๒ , ๓

สรุปผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม

การศึกษาเรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม” ผู้วิจัยได้ความรู้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ทั้งหมด จำนวน ๒๔ รูป/คน และสนทนากลุ่มเฉพาะ ๒๑ คน ดังนี้

๑. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านจัดสรรงบประมาณ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการสนับสนุนให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบัน ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนจัดฝึกอบรมให้แก่ชุมชนทุกปี และสนับสนุนจัดหาวิทยากรมาให้ความรู้แก่ชุมชนพร้อมกับได้ส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่างๆ โดยจัดโครงการและกิจกรรมฝึกอบรม และทัศนศึกษาดูงาน เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์

^{๔๘} สนทนากลุ่มเฉพาะ นายวีระ บวขสันเทียะ, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ ๖ ต.หนองกระทุ่ม จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

^{๔๙} สนทนากลุ่มเฉพาะ นางสุทิน ขาติพิชิต, นายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองกระทุ่ม และประธานกลุ่มสตรี จังหวัดนครราชสีมา, ๓ มีนาคม ๒๕๕๗

๒. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชน และมีการประชุมประชาคมทุกปี เพื่อทราบความต้องการของประชาชนว่า จะให้จัดทำโครงการและกิจกรรมอะไรบ้างนำความต้องการของประชาชนเข้าบรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่นความต้องการของชุมชนแต่ละชุมชนไม่เหมือนกันแล้วแต่บริบทของชุมชนปัญหาอุปสรรคชุมชนในเมือง และชนบทแตกต่างกันและต่างอำเภอ จะให้ตามลำดับกลุ่มอาชีพในชุมชนมากกว่าชุมชนเมือง

๓. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ต่อชุมชน

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการให้ประชาชนได้รับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดทางเศรษฐกิจทางเศรษฐกิจพอเพียง และมีการประชาสัมพันธ์ ในการเชิญเข้าประชาคม หมู่บ้าน/ชุมชน น้อยมากการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ทางเอกสารไม่มีและมีการประชาสัมพันธ์ การเผยแพร่ทางสื่อสาร โครงการเสียงไร้สาย และเสียงตามสาย

๔. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการส่งเสริมความรู้แก่กลุ่มอาชีพ

ผู้บริหาร นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพตอบประเด็นการประชุม อบรมให้ความรู้ และคำแนะนำด้านต่างๆแก่กลุ่มอาชีพ ได้มีการประชุมอบรม และให้ความรู้คำแนะนำด้านต่างๆ แก่กลุ่มอาชีพเป็นประจำทุกปีการฝึกอบรมเฉพาะหลักสูตรประกอบอาชีพหารายได้เสริมเฉพาะหลักสูตรระยะสั้น และได้จัดกลุ่มอาชีพไปเรียนรู้ หรือฝึกอบรมตามศูนย์เรียนรู้ต่างๆ เช่น ศูนย์อาชีพของกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ด้านการสนับสนุนบรรจุเข้าแผนพัฒนากลุ่มอาชีพ

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ตอบประเด็นการทำโครงการของกลุ่มอาชีพนำบรรจุแผนประจำปีได้มีการนำเข้าเวทีประชาคมโครงการกลุ่มอาชีพที่ชุมชนต้องการนำเข้าบรรจุแผนประจำปีเวทีประชาคมมีมติให้ประชาคมเสนอเข้าแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี และนามติที่ประชุมประชาคมเข้าบรรจุแผนพัฒนาท้องถิ่นประจำปี

๖. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการจัดหาแหล่งตลาดแก่กลุ่มอาชีพ

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนและสมาชิกกลุ่มอาชีพ เอาใจใส่กลุ่มอาชีพในชุมชน และให้ความสนใจส่งเสริมให้นำเข้าเวทีประชาคมและนำโครงการสนับสนุนงบประมาณจัดซื้ออุปกรณ์ เครื่องมือ ประกอบอาชีพ เช่น อุปกรณ์นวดแผนโบราณจัดหาแหล่งตลาดให้กลุ่มอาชีพ

๗. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนด้านการส่งเสริมแหล่งจำหน่ายสินค้าชุมชน

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ สนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนได้ส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่ง

จำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับ เช่น การออกร้านแสดงสินค้างานกาชาดประจำและได้ส่งเสริมสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชน

๘. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ได้นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาดำเนินชีวิต โดยเฉพาะประชาชนในชนบท หมู่บ้านอยู่ในพื้นที่การเกษตร การทำนา ทำสวน ทำไร่จัดทำวิทยากรมาส่งเสริมการฝึกอบรมการเรียนรู้แก่กลุ่มอาชีพ

๙. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามหลักพุทธธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์

ผู้บริหารท้องถิ่นนักบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำหมู่บ้าน/ชุมชนและสมาชิกกลุ่มอาชีพ ใช้หลักพุทธธรรมและเป็นผู้ปฏิบัติ ประกอบอาชีพอย่างถูกต้องอย่างเป็นปกติสุขอย่างยั่งยืนในสภาวะที่เป็นเป็นอยู่ในปัจจุบันได้นำ หลักธรรมที่นำมาใช้ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวันได้แก่ ศีลธรรม และใช้หลักพุทธธรรมทางพุทธศาสนาทฤษฎีธัมมิกัตถประโยชน์ ข้อ๑ อุฏฐานสัมปทา คือ การขยันหมั่นเพียรในการประกอบกิจประจำวันของผู้ครองเรือน การปฏิบัติหน้าที่การทำงานที่ทำในปัจจุบัน ต้องฝึกฝนให้มีความชำนาญและรู้จริง รู้จักใช้ปัญหาหาวิธีการที่เหมาะสมที่สุด และการดำเนินชีวิตจะให้เกิดผลดีคนในชุมชนทุกเพศทุกวัยต้องนำไปปฏิบัติจะเกิดผลดีแก่ทุกคนแน่นอน หลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถะ ข้อ๒ อารักขสัมปทา หากคนในชุมชนนำไปปฏิบัติการดำเนินชีวิตปัจจุบันจะดีแน่นอน เป็นคนรู้จักคุ้มครองเก็บรักษาทรัพย์ เงินทองหรือโอศุทธิ์ และผลงานที่ตนทำไว้ด้วยความขยันหมั่นเพียร

การดำเนินชีวิตก็ไม่ผิดเคือง และพุ่มเพื่อยการเป็นอยู่ก็แก่ตนเอง ครอบครัว และชุมชน การนำหลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถะ ข้อ๓ กัลยาณมิตตตาว่า ต้องเป็นคนรู้จักเสวนาคบหากับคนที่ควรคบ การคบมิตรต้องเป็นคนที่ดีทางกาย คนที่ดีทางใจ และคนที่ดีทางวาจา การนำพาหรือชักจูงเราไปในทางที่ดีที่ถูกที่ควร ไม่ชักจูงไปทางเสื่อมเสีย และเลือกคบท่านผู้รู้มีความสามารถ ผู้นำเคารพนับถือ มีคุณสมบัติเกื้อกูลแก่อาชีพการงาน หากคนในชุมชนนำไปปฏิบัติจะเกิดเห็นผลทันตาไม่ต้องนาน คนในชุมชนก็จะเป็นชุมชนน่าอยู่น่าอาศัย และเป็นสังคมเอื้ออาทรกัน และการนำไปปฏิบัติตามหลักธรรมทฤษฎีธัมมิกัตถะ ข้อ๔ สมชีวิตา คือการเลี้ยงชีพแต่พอดี รู้จักกำหนดและแสวงหารายได้ และรายจ่ายแบบสัมพันธ์การคือ รายได้และรายจ่ายเป็นอยู่พอดีเหมาะสมกับที่ตนหามาได้ เมื่อนำไปปฏิบัติจะทำให้ชีวิตไม่ผิดเคืองไม่เป็นคนพุ่มเพื่อย รู้จักการออมรู้จักประหยัด และจ่ายทรัพย์ให้เกิดประโยชน์ ทำให้คนในชุมชนที่ปราศจากความยากจน และชุมชนที่มีเศรษฐกิจดี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งงาน รายได้/ต่อเดือน ดังแสดงในตารางที่ ๔.๑๕

ตารางที่ ๔.๑๕ จำนวนและร้อยละของข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	๑๓๑	๔๒.๕๓
หญิง	๑๗๗	๕๗.๔๗
รวม	๓๐๘	๑๐๐.๐๐
อายุ		
ต่ำกว่า ๒๕ ปี	๑๗	๕.๕๑
๒๕ – ๓๕ ปี	๘๔	๒๗.๒๗
๓๖ – ๔๕ ปี	๘๗	๒๘.๒๔
๔๖ – ๕๕ ปี	๘๘	๒๘.๕๗
มากกว่า ๕๕ ปี	๓๒	๑๐.๓๘
รวม	๓๐๘	๑๐๐.๐๐
การศึกษา		
ประถมศึกษา	๓๓	๑๐.๗๑
มัธยมศึกษา	๖๓	๒๐.๔๕
ปวช./ปวส./อนุปริญญา	๖๑	๑๙.๘๐
ปริญญาตรี	๑๕๓	๓๔.๗๔
สูงกว่าปริญญาตรี	๔๐	๑๒.๙๘
อื่น ๆ	๔	๑.๒๙
รวม	๓๐๘	๑๐๐.๐๐
ตำแหน่งงาน		
ผู้บริหารท้องถิ่น	๒๗	๘.๗๖
นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๖๒	๒๐.๑๒
ผู้นำ/หมู่บ้าน/ชุมชน	๖๔	๒๐.๗๗
กลุ่มอาชีพ	๖๘	๒๒.๐๗
อื่นๆ	๘๗	๒๘.๒๕
รายได้/ต่อเดือน		
น้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท	๒๐	๖.๔๙
๕,๐๐๑ – ๑๐,๐๐๐ บาท	๑๓๗	๔๔.๔๘
๑๐,๐๐๑ – ๑๕,๐๐๐ บาท	๗๕	๒๔.๓๕
มากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท ขึ้นไป	๗๖	๒๔.๖๗
รวม	๓๐๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๕ ผลการวิเคราะห์พบว่า เพศ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็น เพศหญิง จำนวน ๑๗๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕๗.๔๗ และเพศชาย จำนวน ๑๓๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๒.๕๓ อายุ ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๓๖ - ๔๕ ปี จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๔ รองลงมา ๒๕ - ๓๕ ปี จำนวน ๘๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๗.๒๗ , ๔๖ - ๕๕ ปี จำนวน ๘๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๕.๕๗ , มากกว่า ๕๕ ปี จำนวน ๓๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๘ และต่ำกว่า ๒๕ ปี จำนวน ๑๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๕.๕๑ ตามลำดับ การศึกษา ผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็น ปริญญาตรี จำนวน ๑๕๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๔.๗๔ รองลงมา มัธยมศึกษา จำนวน ๖๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๔๕ , ปวช./ปวส./อนุปริญญา จำนวน ๖๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๙.๘๐ , สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๔๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๙๘ , ประถมศึกษา จำนวน ๓๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๗๑ , และอื่น ๆ จำนวน ๔ คน คิดเป็น ร้อยละ ๑.๒๙ ตามลำดับ ตำแหน่งงาน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น อื่น ๆ จำนวน ๘๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๘.๒๕ รองลงมา ผู้นำ/หมู่บ้าน/ชุมชน จำนวน ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๗๗ , กลุ่มอาชีพ จำนวน ๖๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๒.๐๗ , นักบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๖๒ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๐.๑๒ และผู้บริหารท้องถิ่น จำนวน ๒๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๘.๗๖ ตามลำดับ รายได้/ต่อเดือน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็น ๕,๐๐๑ - ๑๐,๐๐๐ บาท จำนวน ๑๓๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๔.๔๘ รองลงมา ๑๐,๐๐๐ - ๑๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๗๕ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๓๕ , มากกว่า ๑๕,๐๐๐ บาทขึ้นไป จำนวน ๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๒๔.๖๗ และน้อยกว่า ๕,๐๐๐ บาท จำนวน ๒๐ คน คิดเป็นร้อยละ ๖.๔๙ ตามลำดับ

๔.๑๖ วิเคราะห์ปัจจัยเชิงพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ ๔.๑๖ จำนวนและร้อยละของข้อมูลเชิงพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเชิงพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
การอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๐๘	๑๐๐.๐๐
การเป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือสมาชิกกลุ่มองค์กร	๓๐๘	๑๐๐.๐๐
เป็นตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑	๔๐.๙๑
ไม่เป็นตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๑๒๖	๕๙.๐๙
อื่น ๆ	๑๘๒	๗๐.๕๐
การมีส่วนร่วมในการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	๓๐๘	๑๐๐.๐๐
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้านความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น		
ไม่เคยทำงานร่วมในการตรวจสอบ	๒๕๑	๘๑.๔๙
เคยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ	๕๗	๑๘.๕๑
รวม	๓๐๘	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑๖ ผลการวิเคราะห์พบว่า การอยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๓๐๘ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๐.๐๐ การเป็นตัวแทนของส่วนราชการหรือตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๒๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๔๐.๕๑ และไม่เป็นตัวแทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๑๘๒ คนคิดเป็นร้อยละ ๗๐.๕๐ ตามลำดับ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบด้านความโปร่งใสในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ไม่เคยทำงานร่วมในการตรวจสอบ จำนวน ๒๕๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๔๙ รองลงมา เคยมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ จำนวน ๕๗ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๘.๕๑ และอื่น ๆ จำนวน ๓ คน คิดเป็นร้อยละ ๐.๘๐ ตามลำดับ

๔.๑๗ วิเคราะห์รูปแบบการดำเนินงานการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ ความต้องการรูปแบบการดำเนินงานการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจชุมชน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
๑. อบต./เทศบาล/อบจ.มีการแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนแก่ชุมชนเป็นประจำทุกปี	๓.๒๖	๐.๙๗	ปานกลาง
๒. อบต./เทศบาล/อบจ. มีการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนในชุมชนทราบ	๓.๔๗	๐.๙๑	ปานกลาง
๓. อบต./เทศบาล/อบจ. เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแผนพัฒนาประจำปี	๓.๕๓	๐.๘๙	มาก
๔. อบต./เทศบาล/อบจ. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีกลุ่มองค์กรชุมชน อาชีพด้านเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๕๖	๐.๘๗	มาก
๕. อบต./เทศบาล/อบจ. มีโครงการกิจกรรมส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนกับหน่วยงานอื่น ๆ	๓.๕๑	๐.๘๙	มาก
๖. อบต./เทศบาล/อบจ.มีการประชาสัมพันธ์โครงการ/กิจกรรมที่ดำเนินการให้ประชาชนได้รับกระบวนการเรียนรู้ของชุมชนตามแนวคิดทางเศรษฐกิจพอเพียง	๓.๕๒	๐.๘๙	มาก

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ต่อ)

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ
๗. อบต./เทศบาล/อบจ. มีการสนับสนุนให้มีโครงการ/กิจกรรมส่งเสริมศักยภาพของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชนเกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน	๓.๕๒	๐.๘๘	มาก
๘. อบต./เทศบาล/อบจ. มีการจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชน	๓.๔๗	๐.๙๓	ปานกลาง
๙. อบต./เทศบาล/อบจ. มีการจัดทำหรือสนับสนุนโครงการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนบรรจุไว้ในแผนพัฒนาประจำปี	๓.๕๕	๐.๙๒	มาก
๑๐. อบต./เทศบาล/อบจ. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนเป็นประจำทุกปี	๓.๔๑	๑.๐๒	ปานกลาง
๑๑. อบต./เทศบาล/อบจ. มีการจัดโครงการ/กิจกรรมฝึกอบรมให้ความรู้แก่ชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างต่อเนื่องทุกปี	๓.๕๖	๐.๙๗	มาก
รวม	๓.๓๕	๐.๗๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๗ พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านความต้องการรูปแบบการดำเนินงานการส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๕$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า มีการพัฒนาอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ การแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนแก่ชุมชนเป็นประจำทุกปี การประชาสัมพันธ์และเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนในชุมชนทราบ การจัดโครงการ/กิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนที่ตรงกับความต้องการของประชาชน การแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผล โครงการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนเป็นประจำทุกปี สำหรับข้ออื่น ๆ มีการพัฒนาอยู่ในระดับมาก

๔.๒.๑๘ วิเคราะห์การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ ความต้องการการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน

การส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
๑. อบต./เทศบาล/อบจ. จัดให้มีการประชุมกลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ	๓.๕๘	๐.๘๙	มาก
๒. อบต./เทศบาล/อบจ. จัดให้มีการเลือกสรรผู้รับผิดชอบภาระหน้าที่ต่าง ๆ ภายในกลุ่มอาชีพอย่างเหมาะสม	๓.๖๓	๐.๙๒	มาก
๓. อบต./เทศบาล/อบจ. มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบข้อบังคับภายในกลุ่มอาชีพ	๓.๕๕	๐.๙๒	มาก
๔. สมาชิก อบต./เทศบาล/อบจ. ปฏิบัติหน้าที่ตามระเบียบข้อบังคับโดยเคร่งครัด	๓.๖๒	๐.๙๔	มาก
๕. อบต./เทศบาล/อบจ. ให้กลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทุกครั้งต่อการดำเนินงานตามแผนประจำปี	๓.๖๑	๐.๙๓	มาก
๖. อบต./เทศบาล/อบจ. จัดประชุมชี้แจงสรุปผลการดำเนินงานตามโครงการต่อสมาชิกกลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ	๓.๕๖	๐.๙๓	มาก
๗. อบต./เทศบาล/อบจ. ดำเนินการได้ตามความต้องการของกลุ่มอาชีพ	๓.๕๖	๐.๘๗	มาก
๘. อบต./เทศบาล/อบจ. มีความเข้าใจบทบาทของตนเองต่อกลุ่มอาชีพและหลักการทำงานเป็นทีม	๓.๖๓	๐.๘๙	มาก
๙. อบต./เทศบาล/อบจ. จัดสรรงบประมาณให้แก่กลุ่มอาชีพเมื่อกลุ่มอาชีพมีการเสนอขอของบประมาณ	๓.๕๘	๐.๙๓	มาก
๑๐. อบต./เทศบาล/อบจ. จัดประชุมอบรมให้ความรู้และคำแนะนำด้านต่าง ๆ แก่กลุ่มอาชีพ	๓.๕๖	๐.๙๑	มาก

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการส่งเสริมความเข้มแข็ง แก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

การส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
๑๑. อบต./เทศบาล/อบจ. แต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลและประเมินต่อเนื่องแก่กลุ่มอาชีพ	๓.๕๖	๐.๙๕	มาก
๑๒. อบต./เทศบาล/อบจ. นำโครงการของกลุ่มอาชีพนำบรรจุแผนประจำปี	๓.๖๙	๐.๙๑	มาก
๑๓. คณะผู้บริหาร อบต./เทศบาล/อบจ. เอาใจใส่กลุ่มอาชีพ	๓.๖๔	๐.๘๘	มาก
๑๔. อบต./เทศบาล/อบจ. ได้ส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับ	๓.๔๙	๑.๐๑	ปานกลาง
๑๕. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. มีการพัฒนาอาชีพให้ได้ผลประกอบการมากขึ้น	๓.๔๖	๐.๙๕	ปานกลาง
๑๗. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. มีรายได้เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ	๓.๔๕	๐.๙๔	ปานกลาง
๑๘. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. ไม่ต้องกู้หนี้ยืมสินเพิ่มขึ้น	๓.๒๔	๑.๐๙	ปานกลาง
๑๙. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. สามารถชำระหนี้สินเดิมและมีหนี้สินลดลง	๓.๒๔	๑.๐๔	ปานกลาง
๒๐. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. มีเงินออมสำหรับใช้จ่ายและลงทุนอย่างเพียงพอ	๓.๒๙	๑.๐๒	ปานกลาง
๒๑. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. รายได้แต่ละครอบครัว มีรายได้เพิ่มขึ้นกันในแต่ละครอบครัว	๓.๓๗	๑.๐๑	ปานกลาง
๒๒. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. สามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากเดิม	๓.๔๑	๐.๙๔	ปานกลาง
๒๓. ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่อบต./เทศบาล/อบจ. มีมาตรฐานการครองชีพเท่าเทียมกับพื้นที่อื่น ๆ	๓.๔๓	๐.๙๔	ปานกลาง
รวม	๓.๓๖	๐.๗๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๘ พบว่า การส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๓๖$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ การส่งเสริมและสนับสนุนจัดหาแหล่งจำหน่ายสินค้าของชุมชนและตลาดรองรับการพัฒนาอาชีพให้ได้ผลประกอบการมากขึ้น รายข้อการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของกลุ่มอาชีพกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก (๓.๖๑) และรายข้อการทำงานรู้บทบาท และการทำงานเป็นทีมอยู่ในระดับมาก (๓.๖๓) เช่นกัน สำหรับข้ออื่น ๆ มี การส่งเสริมความเข้มแข็งแก่กลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก

๔.๒.๑๙ วิเคราะห์แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ แนวทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	ระดับ
๑. ปัจจุบันประชาชนในชุมชนของท่านได้นำแนว ทางของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างถูกต้อง	๓.๖๖	๐.๘๑	มาก
๒. ท่านทราบแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง คือ หลักความพอประมาณ หลักความมีเหตุผล และความมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตประกอบอาชีพเป็นอยู่ปัจจุบัน	๓.๕๗	๐.๘๔	มาก
๓.ประชาชนในชุมชนของท่านรู้จักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่นำไปปฏิบัติเพื่อมีชีวิตที่ดี	๓.๗๘	๐.๗๖	มาก
๔.ท่านปฏิบัติตามหลัก ทิฐธัมมิกัตถะ ๔ ประการ คือเป็นประโยชน์สุขสามัญที่มองเห็นในชาตินี้ ที่คนทั่วไปปรารถนามียศ เกียรติ และไมตรี	๓.๗๖	๐.๗๗	มาก
๕.ท่านได้ปฏิบัติตามหลัก อุกฤษฏสัมปทา คือ พร้อมด้วยความหมั่นขยันในการปฏิบัติกรงานและประกอบอาชีพที่สุจริต	๓.๘๐	๐.๗๓	มาก

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน (ต่อ)

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสม กับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D)	ระดับ
๖. ท่านได้ปฏิบัติตามหลัก อารักขสัมปทา คือ การรักษา คุ้มครองเก็บโภคทรัพย์ และผลงานที่ตนได้ทำไว้ด้วยความ ขยันหมั่นเพียรโดยชอบธรรมด้วยกำลังของตน	๓.๗๔	๐.๘๐	มาก
๗. ท่านได้ปฏิบัติตามหลัก กัลยาณมิตตา คือ การคบหาคน ดีมีความรู้ความสามารถ ผู้นำเคารพนับถือ และมีคุณสมบัติ เกื้อกูลแก่อำชีพการงาน	๓.๖๔	๐.๘๑	มาก
๘. ท่านได้ปฏิบัติตามหลัก สมชีวิตา คือ เลี้ยงชีพแต่พอดี รู้จักกำหนดรายได้ และรายจ่ายเป็นอยู่พอดีสมรายได้ มิให้ ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือย รายได้ที่เหลือเก็บไว้	๓.๗๕	๐.๗๖	มาก
๙. ท่านใช้หลักพุทธธรรมคำสอน เป็นแนวทางกระบวน การ เรียนรู้ และประยุกต์ใช้รู้จักคบหา รู้จักใช้ทรัพย์สมบัติให้ เป็นประโยชน์และเป็นผู้ปฏิบัติประกอบอาชีพอย่างถูกต้อง อย่างเป็นปกติสุข อย่างยั่งยืนในสภาวะที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน	๓.๗๕	๐.๗๖	มาก
รวม	๓.๔๗	๐.๖๑	ปานกลาง

จากตารางที่ ๔.๑๙ พบว่า ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสมกับ
การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = ๓.๔๗$) เมื่อพิจารณาเป็น
รายข้อพบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพุทธธรรมที่เหมาะสมกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนอยู่
ในระดับมากทุกข้อ

สรุปผลการวิเคราะห์วิจัยเชิงปริมาณ

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จากข้อมูลส่วนบุคคล ข้อมูล
เชิงพฤติกรรม และความต้องการการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการส่งเสริม
เศรษฐกิจ ซึ่งองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยมีดังนี้

๑. บริหารท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาลขนาดเล็กส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญ
ของปัญหาเศรษฐกิจชุมชนอย่างถ่องแท้ ส่วนใหญ่มุ่งแก้ปัญหาการผลิตหรือปัญหา

รายบุคคลครัวเรือน และกลุ่มอาชีพเบื้องต้น โดยไม่ได้สนใจในเรื่องการสร้างฐานเศรษฐกิจระดับชุมชน ซึ่งมีผลต่อการสร้างฐานรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรง

๒. เศรษฐกิจชุมชนที่ล้าหลังและพึ่งตนเองไม่ได้มักจะอยู่ในเขตรับผิดชอบพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่ห่างไกลตัวเมืองและมีข้อจำกัดบางประการดำรงอยู่ เช่น ผลผลิตไม่มีตลาดรองรับเพียงพอ หน่วยผลิตขาดแคลนเงินทุน และหน่วยผลิตยังขาดทักษะภูมิปัญญาและเทคนิคการผลิต ทำให้ผลผลิตที่มีคุณภาพต่ำไม่นิยมของผู้บริโภค

๓. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ ผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ขององค์กรต่อกลุ่มอาชีพ และจัดสรรงบประมาณตามความต้องการชุมชน ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็กซึ่งอยู่ห่างไกลตั้งอยู่ในชนบทจะจัดสรรงบประมาณด้านพัฒนาอาชีพชุมชนเพียงน้อยนิด

๔. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งจะแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามผลและประเมินกลุ่มอาชีพในชุมชนอย่างต่อเนื่องและนำโครงการของกลุ่มอาชีพในชุมชนนำเข้าบรรจุแผนพัฒนาประจำปี

๕. การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้นั้น คนในชุมชนไม่ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง หรือของกลุ่มอาชีพของตนเพียงอย่างเดียว หากควรมีความตระหนักถึงผลประโยชน์ต่อส่วนร่วมด้วย โดยให้มีการจัดสรรกำไรส่วนเกินของกลุ่มอาชีพเพื่อสนับสนุน ชุมชนในการให้ความอนุเคราะห์แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ ให้ความช่วยเหลือและให้การรักษายาบาลแก่คนชรา สนับสนุนกิจกรรมเพื่อคนพิการ และสนับสนุนการศึกษาแก่บุตรหลานในชุมชน และตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ โดยการวางแผนกระบวนการผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยยังคงรักษาคุณภาพสินค้าของกลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ

๖. กลุ่มอาชีพที่ต้องการประสบความสำเร็จนอกจากจะมีความรู้ในการผลิตสินค้าเป็นอย่างดี และมีการควบคุมคุณภาพของสินค้าแล้วนั้น สมาชิกกลุ่มยังควรเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม ยอมรับ ความคิดเห็นของผู้อื่นได้ และเพื่อความมั่นคงในการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มควรรวมกัน จัดหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ และปัจจัยสำคัญอีกประการคือ การยึดหลักปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยการตระหนักถึงการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่ให้เกิดเกินกว่า รายได้ที่มีอยู่ซึ่งวิธีการสำคัญคือการสอนให้สมาชิกกลุ่มรู้จักจัดทำและวิเคราะห์ระบบบัญชีของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มอาชีพได้รับรู้ถึงรายละเอียดของค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนของสินค้าที่กลุ่มอาชีพร่วมกันผลิตให้ชัดเจน รวมทั้งแจกแจงรายได้ที่ได้จากการสนับสนุนของรัฐ ออกจากรายได้ที่ได้จากการขายเพื่อให้สามารถมองเห็นถึงศักยภาพในการดำเนินงานของกลุ่มได้อย่างแท้จริง นำไปสู่การแก้ไขปัญหาจากการดำเนินงานของกลุ่มได้อย่างตรงจุด

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชุมชนจะอยู่ดีกินดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นในชุมชนนั้น มิใช่จะขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพียง

อย่างเดียว แต่ตัวจักสำคัญการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนต้องขึ้นอยู่กับประชาชนในชุมชน คนในชุมชนต้องรู้จักหา รู้จักใช้ทรัพย์ และรู้จักแสวงหาเงินประกอบอาชีพที่สุจริต รู้จักเก็บรักษาโภคทรัพย์ และใช้จ่ายให้เกิดประโยชน์ โดยกำหนดรายจ่ายพอดีเหมาะสมกับรายได้มิให้ฝืดเคืองหรือฟุ่มเฟือย ประชาชนในชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของตนเอง ผู้วิจัยได้หาหลักทฤษฎีที่มีกัตถประโยชน์ที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา ธรรมที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน ประโยชน์อันพึงได้รับจากการประกอบกิจการหรือมีอาชีพที่สุจริตถูกต้องทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม ผลประโยชน์ที่ได้รับจากการประกอบกิจการ อาจจะเป็นเงิน สิ่งของ ชื่อเสียง เกียรติยศ การยกย่องสรรเสริญ หรือกล่าวอย่างง่าย ๆ ว่าเป็นผลประโยชน์อาจเป็นวัตถุหรือผลตอบแทนทางด้านจิตใจก็ได้ การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งจะได้มาซึ่งประโยชน์นั้น จะต้องแสวงหาอย่างมีหลักการและมีแผนการ ซึ่งหลักการและแผนการนี้เรียกว่า ธรรมที่เป็นไปเพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์ในปัจจุบัน อันมีอยู่ ๔ ประการ คือ (๑) ความขยันหมั่นเพียร (๒) การรู้จักรักษาทรัพย์และประหยัด (๓) คบคนดีเป็นมิตร และ (๔) เลี่ยงชีพตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หามาได้ ตามหลักธรรมอันอำนวยประโยชน์สุข คือ ทฤษฎีที่มีกัตถ ๔ ประการ ได้แก่ อุฏฐานสัมปทา คือ ขยันหมั่นเพียร อารักขสัมปทา คือ รู้จักคุ้มครองรักษาทรัพย์กัลยาณมิตตตา คือ รู้จักเสวนาคบหาคน และสมชีวิตา คือ รู้จักกำหนดรายได้และรายจ่ายเป็นอยู่พอดี ผู้วิจัยมีความมั่นใจว่า ประชาชนในชุมชนนำหลักธรรมไปปฏิบัติอย่างถูกต้อง และจริงจังชุมชนนั้นย่อมมีเศรษฐกิจชุมชนที่ดีเป็นชุมชนที่น่าอยู่น่าอาศัย และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืนต่อไป

จากการวิจัยการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมาพบวาทะที่ว่าเรือนชุมชนสวนใหญ่อยู่ในภาวะพอยังชีพ มีรายได้น้อยกว่ารายจ่ายอยู่อย่างเพียงพอ ไม่ใช้จ่ายเกินตัว และมีสวนน้อยที่รายได้น้อยกว่ารายจ่ายสูงแม้ว่าชุมชนจะไม่มีการรวมกลุ่มในการผลิตสินค้าหรือบริการชนิดใดชนิดหนึ่ง ก็ยังมีการรวมกลุ่มในการปฏิบัติกิจกรรมทางสังคม นอกจากนี้แล้วในสวนของภาคีรัฐองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้มีการ ผกอบรวมอาชีพโดยจัดขึ้นแล้วให้ชุมชนเขาไปทำการอบรม เพื่อให้นำมาแปรรูปหรือประกอบอาชีพเลี้ยงตนเอง แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งผู้วิจัยขอเสนอแนวทางเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ

๔.๒ กระบวนการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม

ผลการวิจัยพบว่า จากการสัมภาษณ์นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล นายกเทศมนตรีตำบล และนายกเทศมนตรีเมือง ปลัดเทศบาล ผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ กำนันผู้ใหญ่บ้าน และสมาชิกกลุ่มอาชีพ ทั้ง ๒๐ คน และพระภิกษุสงฆ์ จำนวน ๔ รูป วิจัยได้วิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณและอบรมให้ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยกำหนดยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานกลาง โดยการสร้างความ

เข้มแข็งให้แก่มุมชนและครอบครัวด้วยกลยุทธ์การยึดชุมชนและครอบครัวให้สามารถพึ่งตนเองได้เป็นเป้าหมายหลัก การปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและบังเกิดผลตามความมุ่งหมาย และเป็นองค์ความรู้ของผู้วิจัย มีแนวทางในการดำเนินการ ๓ ด้าน คือ การผลิต การจำหน่ายและการบริโภค

ด้านการผลิต จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้โซ่งจ้ายการผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยการผลิตที่สำคัญได้แก่(๑) การใช้ที่ดินและน้ำ นอกจากจะนำหลักเกณฑ์การจัดแบ่งพื้นที่ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริมาพิจารณาแล้ว ยัง รวมถึงการใช้ที่ดินที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์อะไรมาใช้ในการทำการเกษตรกรรมเพื่อไม่ให้เกิดความ สูญเปล่าทางเศรษฐกิจ(๒) การใช้แรงงานที่มีอยู่ในครัวเรือนตลอดจนแรงงานที่มาช่วยเพิ่มเติมจากผู้ว่างงานหรือถูกเลิกจ้างที่กลับภูมิลำเนา เพื่อลดต้นทุนการผลิต และรายจ่ายในครัวเรือน (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านทุน ควรดำเนินการสองทาง ทางหนึ่งคือการสร้างและสนับสนุนทุน เพื่อการผลิต โดยลดการพึ่งพาทุนจากภายนอก ด้วยการส่งเสริมให้นำทุนที่มีอยู่แล้วจากกลุ่มออมทรัพย์มาขยายผลให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในชุมชน อีกทางหนึ่งคือ การลดต้นทุนการผลิต และการบริโภค เช่นส่งเสริมการใช้ปุ๋ยธรรมชาติ เป็นต้น(๔) การบริหารและการจัดการด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการผลิต การรู้จักนำเทคโนโลยีพื้นฐาน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการเกิดประโยชน์การเรียนรู้ในระบบการตลาด การจัดทำบัญชีการค้ารายรับรายจ่ายที่ชาวบ้านสามารถเรียนรู้และทำได้โดยง่าย

ด้านการจำหน่าย เพื่อให้ประชาชนในชนบทรู้จักการทำมาหากิน เพื่อให้เกิดความพออยู่พอกินตามแนวพระราชดำรัสฯ เศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในขั้นต้น และสวนกันจากการบริโภคไปสู่ระบบการค้าและการจำหน่ายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตต้องรู้ข้อมูลภาวะและปริมาณความต้องการของตลาด แนวทางที่จะส่งเสริมในด้านการจำหน่ายการส่งเสริมการรวมกลุ่ม การส่งเสริมกิจกรรมร้านค้าชุมชน และศูนย์สาธิตการตลาด เป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสนับสนุนด้านทุน ข้อมูลและการจัดการ เพื่อให้ระบบการผลิตและการจำหน่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริโภค เป็นการปลูกฝังแนวคิดไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพื่อการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคภายในท้องถิ่น เพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก นอกจากนี้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องเสริม ได้แก่ กิจกรรมร้านค้าชุมชน กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ กิจกรรมเครือข่ายร้านค้า ชุมชนหรือศูนย์สาธิตตลาด กิจกรรมเครือข่ายองค์กรชุมชน กิจกรรมประชาคม ศูนย์บริการ การเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ กิจกรรมเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมอาชีพ และพิจารณาการส่งเสริมเศรษฐกิจโดยรวม และกิจกรรมการส่งเสริมเศรษฐกิจในด้านการส่งเสริมการ ทำมาค้าขาย การส่งเสริมการทำงานแบบรวมกลุ่ม การส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดการด้านการตลาดจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินการโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

ด้านการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนและการมีส่วนร่วม

จากการวิเคราะห์ของผู้วิจัยจากผลสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่มในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน ทำให้สามารถสรุปได้ถึงปัจจัยที่ใช่เป็นแนวทางในการวิจัย เรื่องการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งประกอบด้วย ๓ปัจจัยหลัก คือ (๑) ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (๒) กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน เป็นกระบวนการสำคัญโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในชุมชนที่ทำให้เศรษฐกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย และ (๓) การจัดสรรกำไรส่วนเกิน เป็นกำไรส่วนเกินที่ได้จากการหักค่าใช้จ่ายออกแล้ว เพื่อนำไปสนับสนุนชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การให้การศึกษาการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดูแลอย่างใกล้ชิดและอย่างจริงจังนำทั้งปัจจัยดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์เส้นทางเพื่อหาขนาดของผลกระทบ ในการนำมาสรุปผลและหาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

๔.๓ เสนอแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม

๔.๓.๑ การนำหลักอภิญญาสัมปทามาแก้ปัญหาการขาดความเพียร

การนำหลักอภิญญาสัมปทามาแก้ปัญหาการขาดความเพียรหรือแก้ไขความเกียจคร้าน สิ่งสำคัญก็คือการระมัดระวังหรือสำรวมรักษากาย วาจา ใจ แม้กระทั่งชีวิตของเราไม่ให้หลงไปตามกระแสหรือพ้อเจอกับความชั่วทั้งหลาย ทางแก้ไขนั้นแบ่งออกเป็นหลักการและวิธีการ นอกจากนั้นก่อนจะแก้ไขจำต้องเข้าใจถึงลักษณะนิสัยส่วนบุคคลด้วย โดยเฉพาะระดับปริมาณความมากน้อยของความเกียจคร้านมีมากน้อยต่างกัน บางคนเกียจคร้านมากในขณะที่บางคนเกียจคร้านน้อย ในที่นี้ ควรทราบถึงจุดหมายแห่งความสำเร็จหรือประโยชน์ ซึ่งเป็นสิ่งที่ทุกคนต่างต้องการอยากจะได้มาด้วยการแสวงหาให้มาก่อน ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

๑) ความอยากมั่งมี คนทั่วไปถือกันว่า ความร่ำรวยเป็นเป็นความสำเร็จอย่างหนึ่งของชีวิต ไม่ใช่เกิดจากโชคชะตาหรือความบังเอิญ แต่เกิดจากการลงมือกระทำหรือขยันหมั่นเพียรในการสร้างเนื้อสร้างตัวให้เจริญรุ่งเรืองหรือให้เกิดมีขึ้นมาได้

๒) ความอยากมี เกิดจากสาเหตุพื้นฐานหลายอย่างด้วยกัน เช่น เกิดจากความร่ำรวย เกิดจากการมีตำแหน่งหน้าที่ที่สูงในทางการเมือง ในทางราชการ หรือในองค์กรและหน่วยงานอื่นๆ และที่สูงขึ้นไปคือเกิดจากการเอาชนะตัวเองได้จนกระทั่งมีพลังอำนาจทางจิตที่สูง

๓) ความอยากมีชื่อเสียง ซึ่งอาจเกิดจากการกระทำความดี ความเป็นเลิศทางวิชาการ และความเป็นเลิศ เป็นต้น ที่สร้างชื่อเสียงในสังคม เป็นความสำเร็จด้านดี อีกด้านหนึ่ง ความมีชื่อเสียงในทางที่ไม่ดี ก็เป็นที่ติเตียนของสังคมเช่นกัน

๔) ความอยากมีความสุข นอกจากความสุขทางกายที่แสวงหามาได้จากความร่ำรวยหรือสิ่งอื่นๆ แล้ว ยังมีความสุขทางจิตใจที่เกิดจากความพึงพอใจ ความสงบของจิตใจ และการได้ทำงานที่ตนเองพอใจ เป็นต้น

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเป็นคนเกียจคร้าน มาเป็นคนขยันหมั่นเพียรนั้นไม่ง่ายเลย แม้ความเกียจคร้านจะเป็นศัตรูที่ฝังลึกอยู่ในจิตมนุษย์ยากที่จะแก้ แต่จะไม่ยากถ้าเราพยายามแก้ ประเด็นคือต้องทำให้สม่ำเสมอพอดีและทำเป็นประจำ การแก้ไขที่ตัวบุคคลผู้เกียจคร้านให้เป็นผู้กระทำกิจหน้าที่ต่างๆ อย่างถูกต้องสำเร็งนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด จนกลายเป็นคนเพียรพยายามและได้รับประโยชน์สุขแล้ว นอกจากนั้นยังต้องแก้ไขสิ่งแวดล้อมอื่นที่ไม่ได้เกิดจากตัวบุคคล เช่น การบริโภคอาหารที่พอประมาณ อยู่ในสถานที่เหมาะสม และอยู่ในบรรยากาศที่เหมาะสมไม่ทำให้เกิดความเกียจคร้าน เป็นต้น นอกจากวิธีการแก้ไขที่ตัวบุคคลซึ่งเป็นพฤติกรรมภายนอกแล้ว ยังต้องแก้ไขพฤติกรรมภายในจิตใจของบุคคลด้วย ซึ่งถือได้ว่าเป็นส่วนสำคัญที่สุดเพราะบางคนอาจจะไม่ต้องใช้วิธีการมาก แต่บางคนอาจใช้วิธีการแก้ไขน้อย หลักการแก้ไขความเกียจคร้านที่ภายในจิตใจนั้น ดังนี้

๑) ยึดมั่นในอุดมการณ์ คือมีความตั้งใจมั่น มุ่งต่อความสำเร็จที่เลือกไว้อย่างดีแล้ว เช่น การศึกษา การทำงาน หรือการประกอบอาชีพอื่นๆ ก็มุ่งไปสู่จุดหมายนั้น

๒) งดเว้นจากอบายมุขหรือทางแห่งความเสื่อมทุกประการ นอกจากความเกียจคร้านแล้ว ยังมีอบายมุขอีก ๕ ประการ คือ การเป็นนักเลงสุรา เที่ยวกลางคืน เล่นการพนัน

๓) และคบคนชั่วเป็นมิตร นอกจากนั้นก็ยังมีหนทางแห่งความเสื่อมอื่นๆ แต่ละทางล้วนแต่เป็นทางที่จะนำไปสู่ความเสื่อมเสีย จึงควรงดเว้นให้ได้

๔) สร้างคุณธรรมต่างๆ ให้มีขึ้นในตน เช่น การฝึกฝนพัฒนาตนเอง การฝึกสมาธิให้จิตใจเข้มแข็ง การเอาชนะใจตนเอง การตรงต่อเวลา ความอดทน ความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการมีอารมณ์ขัน ฯลฯ

๕) มีหลักวิธีการหรือศิลป์ในการทำงาน หาวิธีทำงานที่ดีกว่าเดิม ที่สำคัญก็คือการฝึกสมาธิหรือจิตใจให้เข้มแข็ง ฝึกกำลังใจให้มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ไม่ท้อถอย สามารถต่อสู้กับอุปสรรคได้ดี ศึกษาค้นคว้าอยู่เสมอ รวมทั้งการปรับปรุงบุคลิกภาพให้เหมาะสม

๖) ความรอบคอบไม่มั่งง่าย การรู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์ ความรอบคอบเป็นการมองเห็นคุณค่าของความรอบคอบและเห็นโทษของความมั่งง่าย ซึ่งถือเป็นความเห็นแก่ตัว เมื่อมองแยกแยะได้ดังนี้ ก็จะต้องพยายามทำธุระหรือกิจกรรมนั้นๆ ให้สำเร็จโดยไม่ปล่อยใจให้ไม่คั่งค้างและให้เวลาเสียไป

๗) การคบคนดีเป็นเพื่อน การมีเพื่อนร่วมงานเป็นคนดี มีความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียรและตั้งใจทำงาน ฯลฯ จะช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงาน ให้อบอุ่นราบรื่น สบายใจ และประสบความสำเร็จ

๘) ความซื่อตรงหรือความซื่อสัตย์ คนมีความซื่อตรงต่อตนเอง ผู้อื่นหรือสังคม และซื่อตรงต่อหน้าที่แล้ว จะไม่ถูกอคติครอบงำ เมื่อมีกิจกรรมหรือหน้าที่ใดเกิดขึ้นหรือได้รับผิดชอบไม่ว่าจะใหญ่หรือเล็กก็ตาม จะต้องทำหน้าที่นั้นด้วยความซื่อตรงและซื่อสัตย์ต่อการทำงานนั้นๆ อันจะทำให้สำเร็จตามความปรารถนาได้

๙) การรู้จักการเวลา หมายความว่า เมื่อคนรู้จักกาลสมัย เป็นคนตรงต่อเวลาแล้วก็จะรีบทำกิจการต่างๆ ให้สำเร็จ โดยรู้ว่าเวลานี้ต้องทำอะไร ไม่ปล่อยเวลาให้สูญเปล่าคือไม่ปล่อยเวลาให้ฆ่าตัวเอง เมื่อรู้อย่างนี้แล้วก็จะทำในสิ่งที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จตามกาลเวลา แล้วจะได้ทำหน้าที่อย่างอื่นต่อไป

๑๐) การรู้จักตนเอง ต้องมีความเข้าใจตัวเอง เอาชนะใจตนเองให้ได้ กล่าวคือต้องรู้จักประมาณตนเองไม่ทำอะไรให้เกินความรู้ความสามารถของตน ทำอะไรให้พอดีกับความสามารถของตน กิจการงานต่างๆ ก็ไม่คั่งค้าง และที่สำคัญกิจการงานนั้นๆ จะสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการด้วย

๑๑) การรู้จักเหตุผล การรู้จักเหตุผลเป็นหนทางแก้ไขความเกียจคร้านอีกอย่างหนึ่ง คือ รู้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุแห่งสุข สิ่งเหล่านี้เป็นเหตุแห่งทุกข์ รู้ว่าสิ่งเหล่านี้สำเร็จมาจากเหตุเหล่านี้ เป็นต้น เมื่อรู้เหตุและผลแล้วก็พยายามหลีกเลี่ยงในสิ่งที่จะทำให้การงานนั้นๆ คั่งค้างเสียให้ไกล

สรุปว่า หลักการทั่วไปดังกล่าวข้างต้นนั้น เป็นแนวทางแก้ไขและป้องกันไม่ให้ความเกียจคร้านเข้ามาครอบงำจิตใจหรือให้บังเกิดขึ้นกับตัวของบุคคลได้ รวมทั้งการมีสิ่งแวดล้อมที่ดีที่ทำให้จิตใจสดชื่นแจ่มใสด้วย นอกจากนั้นแล้วยังมีวิธีการที่จะให้ถึงความสำเร็จได้อีกมากมาย ประการสำคัญที่ต้องคำนึงก็คือการมีวิธีการที่เหมาะสมกับบุคคลนั้นๆ เพราะบางคนอาจจะไม่ต้องใช้ทุกวิธีก็ได้ แต่บางคนก็อาจใช้มากวิธี

๔.๓.๒ การนำหลักอารักขสัมปทามาแก้ปัญหาชีวิตการไม่รู้จักรักษาทรัพย์

การนำหลักอารักขสัมปทามาแก้ปัญหาชีวิตการไม่รู้จักรักษาทรัพย์ คือการใช้เงินตามหลักธรรมคนรู้จักทำมาหาเลี้ยงชีพ (ชีวิตที่เป็นหลักฐาน) คนที่จะเรียกได้ว่า รู้จักหา รู้จักใช้ทรัพย์ หรือหาเงินเป็น ใช้เงินเป็น เป็นคนทำมาหากินที่ดี ตั้งตัวสร้างหลักฐานได้ และใช้ทรัพย์สมบัติให้เป็นประโยชน์ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ทางเศรษฐกิจอย่าง ถูกต้อง

๔.๓.๓ การนำหลักกัลยาณมิตตมาแก้ปัญหาชีวิตการคบคนพาล

การนำหลักกัลยาณมิตตมาแก้ปัญหาชีวิตการคบคนพาล ความมีกัลยาณมิตร คือมีผู้แนะนำสั่งสอน ที่ปรึกษาเพื่อนที่คบหาและบุคคลผู้แวดล้อมที่ดี, ความรู้จักเลือกเสวนากับบุคคลหรือเข้าร่วมหมู่กับท่านผู้ทรงคุณทรงปัญญา มีความสามารถ ซึ่งจะช่วยเหลือสนับสนุนชักจูงชี้ช่องทาง

เป็นแบบอย่างตลอดจนเป็นเครื่องอุทิศหนุนเกื้อกูลแก่กัน ให้ดำเนินก้าวหน้าไปด้วยดีในการศึกษาอบรม การครองชีวิต การประกอบกิจการและธรรมาปฏิบัติ, สิ่งแวดล้อมทางสังคมที่ดี

๔.๓.๔ การนำหลักสมชีวิตามาแก้ปัญหาชีวิตการใช้จ่ายทรัพย์เกินฐานะ

การนำหลักสมชีวิตามาแก้ปัญหาชีวิตการใช้จ่ายทรัพย์เกินฐานะ คือ การประหยัด เป็นสิ่งจำเป็นอย่างมาก เราจะมีชีวิตราบรื่นปกติสุขได้ก็ต้องรู้จักใช้เงินทองอย่างประหยัด ใช้แต่ในสิ่งที่จำเป็นแก่การครองชีพของเราพยายามใช้จ่ายให้พอเหมาะสมควรกับรายได้ของเรา เพราะว่าผู้ใช้จ่าย สรุ่ยสร่ายใช้จ่ายเกินฐานะของตัวเองนั้นย่อมได้รับความเดือดร้อนทำให้ครอบครัวได้รับความลำบาก เพราะฉะนั้นจะต้องรู้จักประหยัดทรัพย์พยายามใช้จ่ายแต่ในสิ่งที่จำเป็นเท่านั้นจึงมีความสุขได้ตามสมควรแก่สภาพของตัวเองและครอบครัว

ความรู้จักประมาณตน คือ ให้รู้จักประมาณในการเลี้ยงชีวิตโดยทางชอบธรรม กล่าวคือ การดำรงชีวิตตามหลักสมาอาชีวะ ประพฤติปฏิบัติตามหลักของศีลซึ่งเป็นหลักขั้นพื้นฐานที่จะประคับประคองกาย วาจาให้เรียบร้อยและทำงานที่สุจริต คือ ถูกต้องเป็นไปตามเหตุผลซึ่งแต่ละอาชีพมีวัตถุประสงค์อยู่ในตัวของมันเอง และเป็นการไม่เบียดเบียนหรือก่อความวุ่นวายเดือดร้อนให้กับใคร ยังเป็นการสร้างสรรค์ชีวิตและสังคม

การประหยัด หมายถึง การใช้สิ่งทั้งหลายพอสมควรให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ไม่ยอมให้มีส่วนเกินมากนัก รวมทั้งการรู้จักระมัดระวัง รู้จักยับยั้งความต้องการให้อยู่ในกรอบและขอบเขต การรู้จักออมทรัพย์สิน ทรัพยากรทั้งส่วนตน และสังคมตามความจำเป็นให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่ามากที่สุด รวมทั้งการรู้จักดำรงชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพฐานะความเป็นอยู่ส่วนตน ทำให้ชีวิตดำเนินไปโดยสะดวกราบรื่นใช้ชีวิตอย่างปกติสุข

สรุปองค์ความรู้ได้จาก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม ได้องค์ความรู้จากการวิจัย บุคคลของหน่วยงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกกลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชนจะต้องมีขั้นตอนเตรียมการ และมีองค์ประกอบดังนี้

๑. การวางแผน (Plan: P) การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนเป็นการหาองค์ประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล

๒. การมีส่วนร่วม (Participation : P)การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปของกลุ่ม เป็นการส่งเสริมให้กลุ่มประชาชนมีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดค้น ทดลองทำกิจกรรมและสามารถสรุปบทเรียนได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับความรู้และเทคโนโลยีจากภายนอกชุมชน ได้อย่างเหมาะสม ด้วยการศึกษาดูงาน จัดเสวนาสมาชิกกลุ่มประชาชนที่มีความหลากหลาย

เพื่อก่อให้เกิดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและลงมือทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ และด้วยความมั่นใจ

๓. การทำงานเป็นทีม (Teamwork : T) คนในกลุ่มหรือคนในองค์การช่วยกันปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ โดยไม่คำนึงว่างานนั้นเป็นงานของตัวเองหรือไม่ คนในหน่วยต่างๆ ขององค์การทำงานร่วมกันอย่างดี ทุกคนทราบว่าสิ่งที่ต้องการต้องการบรรลุคืออะไร ทุกคนสามารถพูดถึงค่านิยมขององค์การ และสามารถบอกได้ว่าพวกเขาใช้ในการตัดสินใจอย่างไร องค์การให้คุณค่าของการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการทำงาน นวัตกรรม คุณภาพงาน ฯลฯ เป็นต้น

๔. ตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPI) หากเราจะมองว่าวัตถุประสงค์ (Objective) คือ สิ่งที่เราต้องการ สิ่งที่เราอยากจะได้ พันธกิจ (Mission) คือ สิ่งที่เราจะต้องทำ เราจะทำอะไรเพื่อให้เราได้สิ่งที่เราอยากจะได้ และกลยุทธ์ (Strategy) คือ วิธีการทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้ได้สิ่งที่เราอยากจะได้ ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่เราจะต้องคำนึงถึงก็คือ ตัวชี้วัด (KPI) ซึ่งจะเป็นตัวบอกว่าสิ่งที่เราทำประสบผลสำเร็จหรือไม่ ตัวอย่างเช่นตัวชี้วัดของการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กับการสนับสนุนงบประมาณกลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน

การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม และองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณและอบรมให้ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยกำหนดยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานกลาง โดยการสร้างความเข้มแข็งให้แกชุมชนและ ครอบครัวด้วยกลยุทธ์การยึดชุมชนและครอบครัวให้สามารถพึ่งตนเองได้เป็นเป้าหมายหลักการปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างเปนรูปธรรมและบังเกิดผลตามความมุ่งหมาย ประชาชนในชุมชนเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและมีคุณภาพชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืนต่อไป

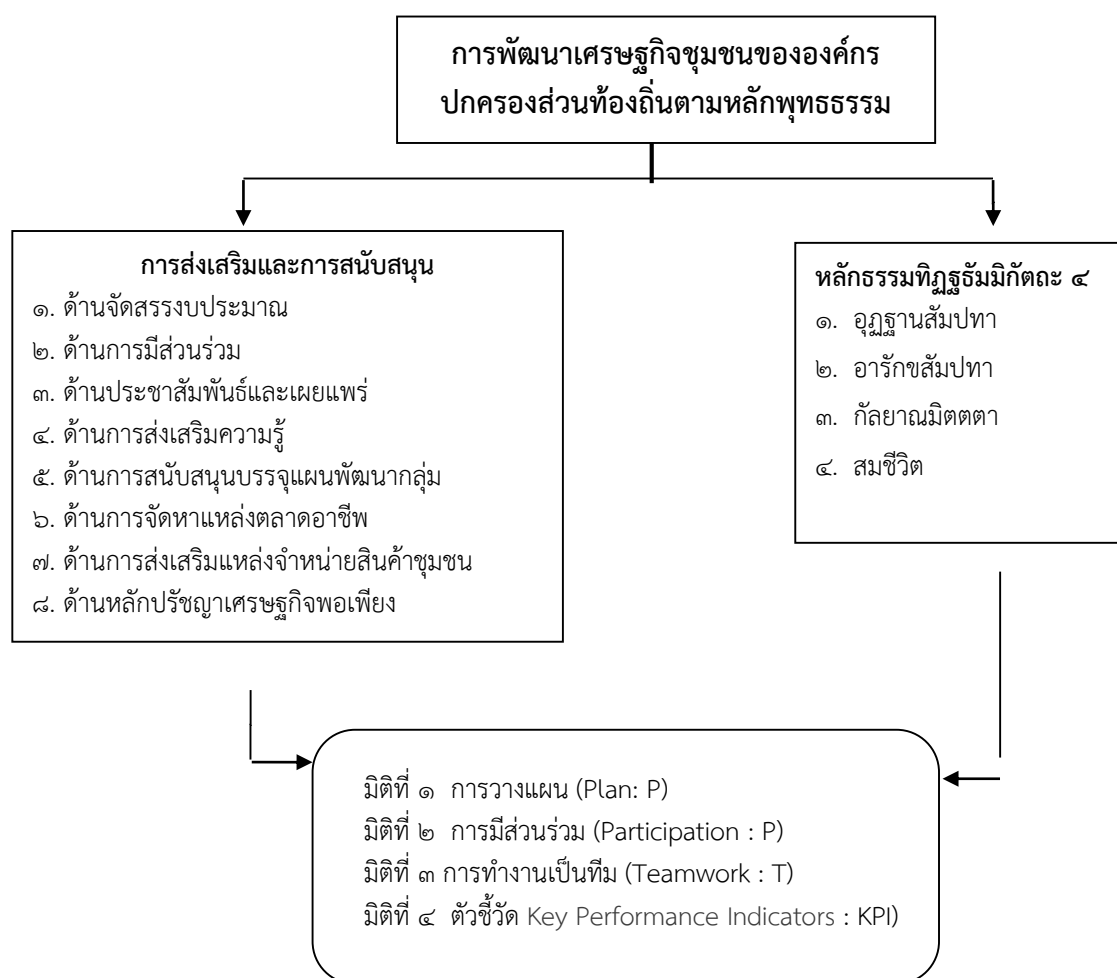
การนำหลักธรรมมาประยุกต์ใช้เพื่อแก้ปัญหาชีวิตในสังคมไทยปัจจุบัน โดยใช้หลักทฤษฎีธัมมิกัตตะประโยชน์ ๔ คือ

๑. อุฏฐานสัมปทา ถึงพร้อมด้วยความหมั่น
๒. อารักขสัมปทา ถึงพร้อมด้วยการรักษา
๓. กัลยาณมิตตตา` ความมีเพื่อนเป็นคนดี
๔. สมชีวิต การเลี้ยงชีวิตตามสมควรแก่กำลังทรัพย์ที่หาได้

การนำหลักพุทธธรรมมาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน การเข้าใจปัญหาของชีวิตที่ต้องแก้ไขตามหลักทฤษฎีธัมมิกัตตะประโยชน์ ๔ ซึ่งผลที่ได้รับให้มีการพัฒนาสร้างเสริมความรู้ ทักษะ ปรับเปลี่ยนทัศนคติเพื่อให้เกิดมุมมองที่เป็นจริง ตรงตามความเป็นจริง เป็นไปตามหลักเหตุ และผลทำให้งานมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรมให้บรรลุเป้าหมายอย่างแท้จริง

๔.๔ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

ผู้วิจัยได้ศึกษาถึงหลักแนวคิดทฤษฎี และหลักพุทธธรรมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม ได้ศึกษาสภาพทั่วไปโดยรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ตรง และเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน ๒๔ คน/รูป ขณะเดียวกันก็ได้รวบรวมข้อมูลข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๒๑ คน จากเวทีสนทนากลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) มาประมวลวิเคราะห์เป็นแบบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม ดังนี้

แผนภาพที่ ๔.๓ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

อธิบายได้ว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักพุทธธรรม ได้กรอบความคิดบทสรุป (conceptualize) แบ่งได้ ๔ มิติ ดังนี้ คือ

๑. มิติที่ ๑ การวางแผน (Plan: P)
๒. มิติที่ ๒ การมีส่วนร่วม (Participation : P)
๓. มิติที่ ๓ การทำงานเป็นทีม (Teamwork : T)
๔. มิติที่ ๔ ตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPI)

๑. การวางแผน (Plan: P) การวางแผนเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน การกำหนดวิธีดำเนินการ การกำหนดวิธีการตรวจสอบ และประเมินผล ในขั้นตอนนี้ มีการดำเนินการดังนี้

๑. ตระหนักและกำหนดปัญหาที่ต้องการแก้ไข หรือปรับปรุงให้ดีขึ้น โดยสมาชิกแต่ละคนร่วมมือและประสานกันอย่างใกล้ชิด ในการระบุปัญหาที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงาน เพื่อที่จะร่วมกันทำการศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางแก้ไขต่อไป

๒. เก็บรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์และตรวจสอบการดำเนินงาน หรือหาสาเหตุของปัญหา เพื่อใช้ในการปรับปรุงหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งควรที่จะวางแผนและดำเนินการเก็บข้อมูลให้เป็นระบบระเบียบเข้าใจง่ายและสะดวกต่อการใช้งานเช่น ตารางตรวจสอบ แผนภูมิ แผนภาพ หรือแบบสอบถาม เป็นต้น

๓. อธิบายปัญหาและกำหนดทางเลือก วิเคราะห์ปัญหา เพื่อใช้กำหนดสาเหตุของความบกพร่อง ตลอดจนแสดงสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งนิยมใช้วิธีการเขียนและวิเคราะห์แผนภูมิหรือแผนภาพ เช่น แผนภูมิแก้มปลา แผนภูมิพาเรโต และแผนภูมิการควบคุม เป็นต้น เพื่อให้สมาชิกทุกคน ในทีมงานคุณภาพเกิดความเข้าใจในสาเหตุและปัญหาอย่างชัดเจน แล้วร่วมกันระดมความคิด (Brainstorm) ในการแก้ปัญหา โดยสร้างทางเลือกต่างๆ ที่เป็นไปได้ ในการตัดสินใจแก้ปัญหา เพื่อมาทำการวิเคราะห์และตัดสินใจเลือกที่เหมาะสมที่สุดมาดำเนินงาน

๔. เลือกวิธีการแก้ไขปัญหา หรือปรับปรุงการดำเนินงาน โดยร่วมกันวิเคราะห์ และวิจารณ์ทางเลือกต่างๆ ผ่านการระดมความคิด และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิก เพื่อตัดสินใจเลือกวิธีการแก้ไขที่เหมาะสมที่สุดในการดำเนินงาน ให้สามารถบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งอาจจะต้องทำวิจัยและหาข้อมูลเพิ่มเติม หรือกำหนดทางเลือกใหม่ที่มีความน่าจะเป็นในการแก้ปัญหาได้มากกว่าเดิม

๒ การมีส่วนร่วม (Participation : P) การมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปของกลุ่ม เป็นการส่งเสริมให้กลุ่มประชาชนมีความสามารถในการวิเคราะห์ คิดค้น ทดลองทำกิจกรรมและสามารถสรุปบทเรียนได้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผสมผสานกับความรู้และเทคโนโลยีจากภายนอกชุมชนได้อย่างเหมาะสม ด้วยการศึกษาดูงาน จัดเสวนาสมาชิกกลุ่มประชาชนที่มีความหลากหลาย เพื่อก่อให้เกิดความสามารถในการคิด วิเคราะห์ ตัดสินใจและลงมือทำกิจกรรมได้ด้วยตนเองอย่างอิสระ

และด้วยความมั่นใจ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในรูปของกลุ่ม ชุมชนในที่นี้มีการรวมตัวกันในกลุ่มแล้วได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของชุมชนให้ครบถ้วนในทุก ๆ ขั้นตอน

๓. การทำงานเป็นทีม (Teamwork : T)คนในกลุ่มหรือคนในองค์การช่วยกันปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ โดยไม่คำนึงว่างานนั้นเป็นงานของตัวเองหรือไม่ คนในหน่วยต่างๆ ขององค์การทำงานร่วมกันอย่างดี ทุกคนทราบว่าสิ่งที่องค์การต้องการบรรลุคืออะไร ทุกคนสามารถพูดถึงค่านิยมขององค์การ และสามารถบอกได้ว่าพวกเขาใช้ในการตัดสินใจอย่างไร องค์การให้คุณค่าของการทำงานเป็นทีม การมีส่วนร่วมในการทำงาน นวัตกรรม คุณภาพงาน ฯลฯ เป็นต้น

๔. ตัวชี้วัด (Key Performance Indicators : KPI)หากเราจะมองว่าวัตถุประสงค์ (Objective) คือ สิ่งที่เราต้องการ สิ่งที่เราอยากจะได้ พันธกิจ (Mission) คือ สิ่งที่เราจะต้องทำ เราจะทำอะไรเพื่อให้เราได้สิ่งที่เราอยากจะได้ และกลยุทธ์ (Strategy) คือ วิธีการทำหรือทำอย่างไรเพื่อให้ได้สิ่งที่เราอยากจะได้ ยังมีอีกสิ่งหนึ่งที่เราจะต้องคำนึงถึงก็คือ ตัวชี้วัด (KPI) ซึ่งจะเป็นตัวบอกว่าสิ่งที่เราทำประสบผลสำเร็จหรือไม่ ตัวอย่างเช่นตัวชี้วัดของการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กับการสนับสนุนงบประมาณกลุ่มอาชีพเศรษฐกิจชุมชน

จากการรวบรวมข้อมูลของแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มนำมาสังเคราะห์ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดทำแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมและสนับสนุน ทั้งด้านงบประมาณและอบรมให้ความรู้เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานโดยกำหนดยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเองเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานกลาง โดยการสร้างความเข้มแข็งให้แกชุมชนและ ครอบครัว ด้วยกลยุทธ์การยึดชุมชนและครอบครัวให้สามารถพึ่งตนเองได้เป็นเป้าหมายหลักการปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและบังเกิดผลตามความมุ่งหมาย และเป็นองค์ความรู้ของผู้วิจัย มีแนวทางในการดำเนินการ ๓ ด้าน คือ ทุน การผลิตการจำหน่ายและการบริโภค

ด้านทุนการผลิต จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้ปัจจัยการผลิตให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยการผลิตที่สำคัญ ได้แก่ (๑) การใช้ที่ดินและน้ำ นอกจากจะนำหลักเกณฑ์การจัดแบ่งพื้นที่ตามโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริมาพิจารณาแล้ว ยัง รวมถึงการใช้ที่ดินที่ยังไม่ได้นำประโยชน์อะไรมาใช้ในการทำการเกษตรกรรมเพื่อไม่ให้เกิดความ สูญเปล่าทางเศรษฐกิจ (๒) การใช้แรงงานที่มีอยู่ในครัวเรือนตลอดจนแรงงานที่มาช่วยเพิ่มเติมจากผัวางานหรือถูกเลิกจ้างที่กลับภูมิลำเนา เพื่อลดต้นทุนการผลิต และรายจ่ายในครัวเรือน (๓) การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการ ทุน ควรดำเนินการสองทางทางหนึ่งคือการสร้างและสนับสนุนทุน เพื่อการผลิต โดยลดการพึ่งพาทุนจากภายนอก ด้วยการส่งเสริมให้ทุนที่มีอยู่แล้วจากกลุ่มออมทรัพย์มาขยายผลให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในชุมชน อีกทางหนึ่งคือ การลดต้นทุนการผลิต และการบริโภค เช่น ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยธรรมชาติ เป็นต้น (๔) การบริหารและการจัดการด้วยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการผลิต การรู้จักนำเทคโนโลยีพื้นฐาน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การเรียนรู้ในระบบการตลาด การจัดทำบัญชีการรายรับรายจ่ายที่ชาวบ้านสามารถเรียนรู้และทำได้โดยง่าย

ด้านการจำหน่ายเพื่อให้ประชาชนในชนบทรู้จักการทำมาหากิน เพื่อให้มีความพออยู่พอกิน ตามแนวพระราชดำริฯ เศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในขั้นต้นและส่วนเกิน จากการบริโภค ไปสู่ระบบการค้า และการจำหน่ายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตต้องรู้ข้อมูลภาวะ และปริมาณความต้องการของตลาด แนวทางที่จะส่งเสริมในด้านการจำหน่ายการส่งเสริมการรวมกลุ่ม การส่งเสริมกิจกรรมร้านค้าชุมชน และศูนย์สาธิตการตลาดเป็นกิจกรรมสำคัญที่ควรส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสนับสนุนด้านทุน ข้อมูลและการจัดการ เพื่อให้ระบบการผลิต และการจำหน่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริโภค เป็นการปลูกฝังแนวคิดไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพื่อการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคภายในท้องถิ่น เพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยมีนโยบาย หลัก ๙ ประการ ได้แก่ กิจกรรมร้านค้าชุมชน กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ กิจกรรมเครือข่ายร้านค้า ชุมชนหรือศูนย์สาธิตตลาด กิจกรรมเครือข่ายองค์กรชุมชน กิจกรรมประชาคมศูนย์บริการ การเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ กิจกรรมเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำ ขนาดเล็ก และกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมอาชีพ นอกจากนี้ ๙ กิจกรรมนี้ แนวทางของจังหวัดเลยยังได้ พิจารณาการส่งเสริมเศรษฐกิจโดยรวม และกิจกรรมการส่งเสริมเศรษฐกิจในด้านการส่งเสริมการทำมาค้าขาย การส่งเสริมการทำงานแบบรวมกลุ่ม การส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดการด้านการตลาดจะเป็นส่วนหนึ่ง ที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินการโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทยอำเภอบึงโขงหลงมีความร่วมมือรวมใจในการดำเนินงาน มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนา ผลิตภัณฑ์ ภายใต้การสร้างการเรียนรู้แนวทางการนำผลิตภัณฑ์ชุมชนเข้าสู่การรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ชุมชน